

HØRINGSSVAR FRA FAGFORBUNDET OM ENDRINGER I BARNEHAGELOVEN

Fagforbundet er glad for forslaget om lovendring som omhandler innføringen av rett til barnehageplass.

Det samme gjelder innføringen av rammetilskuddet når full barnehagedekning er innført. Men Fagforbundet har merknader til høringsutkastet hvor vi påpeker forhold som myndighetene bør ta stilling til før rett til barnehageplass og rammetilskuddet innføres. Fagforbundet har heller ikke valgt noen alternativer til de fire foreslåtte modellene til kommunalt tilskudd til godkjente ikke-kommunale barnehager. Vi mener at de forutsetningene vi påpeker i høringssvaret må bli oppfylt i et av alternativene.

Fagforbundet har som utgangspunkt at i det norske velferdssamfunnet er barnehagen en av de viktigste grunnpilarene for at samfunnet skal virke. Den offentlige barnehagen er et element for å gi barn de samme mulighetene uansett hvor i landet en bor. Derfor må det være klart definert at alle barn har rett til et likeverdig barnehagetilbud. Dersom barn skal utvikle seg til trygge harmoniske mennesker må barnehagen bestrebe seg på å fremstå som trygg og stabil med tydelige voksne. Det betyr at barnehagen må være en trygg oppvekstarena hvor det utøves god omsorg og hvor det blir gitt et tilpasset pedagogisk tilbud. Barnas utvikling og muligheter må stå i sentrum. Fagforbundet arbeider også for at barnehagetilbudet i fremtiden skal være gratis for alle som ønsker plass til sine barn. Men før vi kommer så langt må egenandelen ved innføringen av rett til barnehageplass være på et nivå som sikrer at alle barn og familier har økonomisk mulighet til å benytte dette omsorgstilbudet og pedagogiske tilbudet som barnehagen er.

Rett til barnehageplass

Fagforbundet mener at retten til barnehageplass skal gi rett til et godkjent barnehagetilbud og full tid til de som ønsker det. Med rett til barnehageplass mener vi for den type barnehage som foreldrene ønsker, dersom familiebarnehage ikke er ønsket av foreldrene bør det ikke anses at retten er oppfylt. Det må på sikt bli slik at en barnehageplass skal være uten forelderbetaling. Først da blir det en reell mulighet for alle som ønsker det.

Fagforbundet mener at barnet skal stå i sentrum i alle prosesser i barnehagen og har som utgangspunkt at barnehagetilbudet skal være et tilbud til alle barn uavhengig av bosted og sosial, kulturell eller økonomisk bakgrunn.

Barnehagen og hjemmet må ikke ligge for langt fra hverandre slik at det blir en belastning for foreldre og barn å benytte seg av plassen. Derfor bør en se nærmere på bestemmelser som tar hensyn til søkeres ønsker og behov. Her bør det også vurderes interkommunalt samarbeid. Fagforbundet ser det som viktig at loven formuleres slik at den gir klarhet og forståelse for lokal tilpasning. Ved full barnehagedekning bør det angis hvor lang tid det skal ta for søknad er sendt til det foreligger et svar.

Konklusjon:

- **Loven må få inn i sine bestemmelser at alle barn har rett til et likeverdig barnehagetilbud.**
- **Alle barn må få rett til et godkjent barnehagetilbud med full tid for de som ønsker det**
- **Tidsrommet fra søknad er sendt til svar om barnehageplass foreligger må angis**

Rammefinansiering

Fagforbundet mener at det er for tidlig å innføre rammetilskudd til kommunene i 2009. Dette fordi at omleggingen vil få store konsekvenser for hvordan regelverket for kommunenes finansiering av ikke-kommunale barnehager skal utformes. Selve ordningen med full barnehagedekning er enda ikke satt seg. Det er heller ikke helt klart hva som menes med full barnehagedekning. Det er en del forutsetninger som må være på plass før rammeoverføringene innføres.

Fagforbundet mener at dagens finansieringsmodell for barnehagene ikke er tilfredsstillende. Når full barnehagedekning er fullført vil innlemming av de øremerkede statstilskuddene til barnehager i inntektssystemet til kommunene gjennomføres. Det betyr at staten ikke lenger vil ha direkte innflytelse på ressursbruken på barnehagene i den enkelte kommune. Rammeoverføringene må gi rom for overkapasitet når det er blitt full barnehagedekning. Denne kostnaden må dekkes av staten og legges inn i beregningene for overføringen. Derfor må det utvikles klare og entydige regler for hvordan tilskuddene skal benyttes.

Konklusjoner:

- **Innføring av rammetilskudd til kommunene utsettes til full barnehagedekning har satt seg.**
- **De må gis rom for overkapasitet når full barnehagedekning er fullført**

Private barnehager

I arbeidet med en omlegging av finansiering av barnehagene er det mange forhold som må endres. Dette sett i sammenheng med at Fagforbundet mener at framtidig finansiering må bygge på kvalitetskriterier. Vi stiller spørsmål ved dagens gunstige statlige finansiering som avspeiles i stor interesse for private aktører til utbygging av barnehageplasser. Det har i flere år blitt gitt rom for å hente ut aksjeutbytter i de store private "barnehageselskapene". Det kan medføre at kvaliteten blir svekket og dårlig kvalitet ikke skal gi økonomisk gevinst. Fagforbundet mener at utbyttet skal føres inn i foretakene og ikke taes ut som privat utbytte. Dette fordi at inntektene til de ikke-kommunale barnehagene kommer i hovedsak som overføringer fra staten.

Eiere av private barnehager bør på samme måte som friskoler ikke kunne ta ut utbytte som en disponering av driftsoverskuddet. Ordningen må sikre de ansatte ordnede lønns- og arbeidsforhold og pensjonsavtaler uavhengig om det er kommunale eller ikke kommunale barnehager. Når nye private aktører søker om etablering av nye barnehager bør det undersøkes om det er et reelt behov slik at offentlige etablerte barnehager ikke må legges ned. Det er det offentlige som har ansvaret for at barn tilbys likeverdige barnehager, derfor mener Fagforbundet at det er kommunene som bør ha hovedansvaret for utbygging av barnehagene. Driftstilskuddet bør være likt til kommunale og ikke-kommunale barnehager. I dagens system er driftsstøtten større for private barnehageplasser. Det kan bidra til kommunene antar at det

er billigere for kommunen å satse på ikke kommunale barnehager. Fagforbundet mener at kostnadene til bygg og anlegg bør skilles ut fra selve driften. Den videre utbygging av barnehagene bør i større grad styres av kommunene. Kommunen som barnehagemyndighet må kunne avvise nyetablering hvis det ikke er behov for flere barnehageplasser. Vi har eksempler på at private aktører har etablert nye barnehage plasser og kommunen har måttet legge ned sine barnehager.

Slik situasjonen er i dag får de private aktører full finansiert alle utgiftene til bygningene inkluderer renter og avdrag. Her må det avklares hvordan eierskapet av full finansierte bygg skal være i fremtiden.

Konklusjon:

- **Det må stilles krav om lønns-, arbeidsvilkår og pensjonsordninger ved godkjenning av barnehagen**
- **Overskuddet av de offentlige midlene må tilbakeføres barnehagen**
- **Det må være et uttalt behov for nye barnehager ved etablering.**
- **Kommunene bør ha hovedansvaret for utbygging av barnehagene**
- **Det må avklares hvordan eierskapet av full finansierte bygg skal være i fremtiden.**

Kvalitet i barnehagen

Finansieringen må sikre forutsigbarhet og likeverdighet for alle som er berørt av barnehagen hvor kvalitet og kvalitetsutvikling står i sentrum.

Når rammetilskuddet begynner å virke er det viktig å sikre at tilskuddene ikke kommer dårligere ut når kommunene selv får både forvaltnings- og finansieringsansvaret for sektoren. Det må innføres indikatorer ved beregning av kostnadsgrunnlaget slik at finansieringen sikrer kvalitet og forutsigbarhet for alle.

Fagforbundet mener at tverrfaglighet i barnehagen ved å sikre førskolelærere, barne- og ungdomsarbeidere og annen personale relevant kompetanse gir rom for øket kvalitet. Det er kommunen som må sette vilkår til driften ved hvor mange voksne pr. barn i forhold til alder og oppholdstid. Dersom barnehagen skal være et pedagogisk tilbud og et omsorgstilbud til alle barn som ønsker det må den også være tilrettelagt for barn med spesielle behov.

Fagforbundet mener at det er viktig at rammeoverføringene har regler som stimulerer til kvalitetsutvikling. Med kvalitetsutvikling mener vi også kompetanseutvikling til alle som arbeider i barnehagen.. Fremtidens finansiering må sikre kommunene midler til å være barnehagemyndighet. Dette er viktig sett i lyset av at barnehagene er en del av det samlede utdanningssystemet.

Når det nå blir en rett for alle barn å gå i barnehage bør det etableres et utvalg som ivaretar barns interesser- et nasjonalt talerør for barn i barnehagen.

Konklusjon:

- **Kvalitet og kvalitetsutvikling må stå i sentrum**

- **Det må innføres indikatorer ved beregning av kostnadsgrunnlaget som sikrer kvalitet og forutsigbarhet**
- **Bemanningen skal bestå av førskolelærer og barne- og ungdomsarbeider. For øvrig skal bemanningen være tilfredsstillende slik at personalet kan drive en god pedagogisk virksomhet**
- **Det etableres et organ som ivaretar barns interesser.**